

MODERNÍ A BEZPEČNÝ

Koncem roku 1967 se veřejnosti představil Saab 99, moderně střížený vůz střední třídy s předním pohonem a řadou bezpečnostních prvků...

Foto Saab

Saab 99 v prvním provedení (modelový rok 1970) a jeho zavazadlový prostor ▼

SAAB 99

THE CAR OF THE 70's

První prospekt Saab 99, vydaný na podzim 1967

JAN TUČEK

Švédská automobilka tehdy zvolila neobvyklou taktiku; místo utajování do poslední chvíle odhalila nový vůz téměř rok před zahájením sériové výroby. Nezvyklé bylo i to, že v takto získaném mezičase zapůjčila několik desítek automobilů soukromým motoristům, kteří je testovali v denním provozu a průběžně výrobce informovali o tom, jak se vůz chová. Souběžně samozřejmě testovali před sériové vozy i tovární jezdci. Na podzim 1968 tak šel do výroby po všech stránkách prověřený automobil. Saab 99 odstartoval druhou generaci vozů své značky a otevřel jí cestu mezi prémiové výrobce.

Debutoval s elegantní 4,35m dlouhou pětimístnou dvoudveřovou karoserií, jejíž linie vytvořil tovární designer Sixten Sason. Ten ztvárnil i modely první generace, premiéry devadesátdevítky se však už nedočkal. Zemřel 1. dubna 1967 ve věku pětapadesáti let.

Saab 99 se mohl pochlubit decentně elegantními tvary

◀ Přístrojová deska před sériového vozu z podzimu 1967

OHC o objemu 1709 cm³ a výkonu 80 koní (59 kW)/5200 min⁻¹ byl uložen podélně před přední nápravou, skloněn o 45° vpravo. Plně synchronizovaná čtyřstupňová převodovka švédské výroby byla pod motorem, měla ovšem samostatnou olejovou náplň. O pohonu předních kol jsme se už zmínili, dodejme jen, že v duchu tradice značky nechyběla volnoběžka. Přední kola byla nezávisle zavěšena na dvojicích příčných trojúhelníkových ramen, vzadu byla lehká tuhá náprava se dvěma páry podélných ramen a příčnou panhardskou tyčí. Pérování obstarávaly vinuté pružiny. Saab 99 měl na všech kolech kotoučové brzdy ATE s diagonálně propojeným dvouokruhovým ovládním a posilovačem.

Motory prvních vozů Saab 99 pocházely z Velké Británie; podle smlouvy uzavřené v únoru 1965 je dodávala automobilka Standard-Triumph (od roku 1961 součást Leyland Motors) z továrny v Coventry. Kapalinou chlazený zážehový řadový čtyřválec

Čtyřválec 1.7/59 kW (80 k) dodával britský Triumph

Foto Saab

▲ Zadní dveře Combi Coupé měly práh nad nárazníkem

Trídveřový Saab 99 Combi Coupé ročníku 1975

Od podzimu 1969 se vyráběl i Saab 99E Automatic, jehož čtyřválec 1,7l díky elektronicky řízenému vstřikování dával 87 k (64 kW) a byl spojen s třístupňovou samočinnou převodovkou Borg-Warner. V únoru 1970 se vedle tudoru objevil i sedan, první čtyřdveřový vůz značky Saab. Do modelového roku 1971 vstoupila *devadesátdevítka* s větším motorem 1854 cm³, jenž s karburátorem dával výkon 86 k (63 kW) a se vstřikováním 95 k (70 kW). Spolu s ním přibýly na přední vozu, těsně nad nárazníkem, dvě mřížky přivádějící více vzduchu k motoru. Zároveň se na část vozů Saab 99 začaly montovat stírače a ostřikovače světlometů. Od roku 1971 probíhala montáž automobilů Saab 99 také ve finském Uusikaupunki v závodech Saab-Valmet, většina produkce ovšem pocházela ze švédského Trollhättanu.

V září 1971 se představily vozy Saab 99 ročníku 1972 s pružnými nárazníky, jež odolávaly nárazům do rychlosti 8 km/h a plnily požadavky nových amerických předpisů. V pryžovém obalu nárazníku se skrývala pružná plastová vložka a za ní ocelový profil. Na předních rozích karoserie přibýly dvoubarevné směrové a obrysově svítlny, sedadlo řidiče dostalo elektrické vyhřívání.

Prvním vozem této řady vybaveným motorem vyráběným ve Švédsku, v nové motorárně v Södertälje, byl sportovně laděný dvoudveřový Saab 99 EMS. Jeho čtyřválec 1985 cm³ s elektronicky řízeným vstřikováním nabízel 110 k (81 kW) a umožňoval mu uhánět rychlostí až 170 km/h. Od podzimu 1972 už dvoilitrové motory švédské výroby poháněly většinu *devadesátdevítek*, v karburátorovém provedení dvoilitr dával výkon 95 k (70 kW).

V lednu 1976 debutoval luxusní sedan Saab 99 GLE

Zvláštností byla ruční brzda působící na přední kola pomocí samostatných bubnů, umístěných vedle předních kotoučů, blíže k podélné ose vozu. Bubny ruční brzd zmižely až na podzim 1974 spolu s montáží nové brzdové soustavy Girling. Hřebenové

řízení mělo od počátku bezpečnostní kloub sloupku volantu, vůz jezdil na kolech obutých do radiálních pneumatik 155 SR 15. Dosahoval rychlosti 145 km/h, z klidu na 100 km/h zrychloval za 14,5 sekundy a průměrně spotřeboval 9 litrů benzínu na 100 km.

SAAB 99 ■

V roce 1973 se Saab 99 začal v menších počtech montovat i v belgickém Mechelenu, novinou pro modelový rok 1974 byl typ Combi Coupé s prodlouženým zadním převisem a nahoru vyklápěcími třetími dveřmi ve splývavé zádi. Sklopením zadního sedadla se dala vytvořit ložná plocha dlouhá 1,84 metru a prostor pro náklad 1,5 m³. Upravenou masku Combi Coupé převzaly všechny automobily Saab 99 modelového ročníku 1975. Motor 1985 cm³ s karburátorem měl výkon 100 k (74 kW), s novým mechanickým vstříkáváním 118 k (87 kW). V lednu 1976 debutoval kom-

Saab 99 Turbo o výkonu 145 k přišel na trh v lednu 1978

Saab 99 GL modelového roku 1978 a jeho přístrojová deska

Poslední vozy nesly od jara 1984 označení Saab 90

Celou zadní část karoserie převzal Saab 90 z typu 900

Foto Saab

fortní sedan Saab 99 GLE, luxusní čtyřdveřový protipól sportovního tudoru EMS se stejným motorem. V březnu měl v Ženevě premiéru pětidveřový Combi Coupé s malými okénky v zadních sloupcích, který jako první dostal motor se dvěma karburátory, naladěný na 108 k (79,5 kW). V roce 1976 dosáhla produkce vozů Saab 99 rekordních 72 819 exemplářů.

V letech 1970 až 1976 bylo do Československa dovezeno pět stovek automobilů Saab 99 ve dvoudveřovém i čtyřdveřovém provedení, naprostou většinu z nich prodal podnik zahraničního obchodu Tuzex za tzv. tuzexové bony. Do Mototechny se v letech 1974

a 1975 dostalo všeho všudy 60 vozů tohoto typu. Automobily Saab 99 modelového roku 1977 měly větší přední směrové a obrysově svítilny, novou přístrojovou desku a s výjimkou typů Combi Coupé také zvětšené zadní skupinové svítilny. V září 1977 slavil premiéru na Frankfurtském autosalonu Saab 99 Turbo, třídveřový Combi Coupé poháněný přeplňovaným čtyřválcem 1985 cm³, který s turbodmychadlem Garrett a vstříkáváním Bosch dával výkon 145 k (107 kW). Se čtyřstupňovou převodovkou dosahoval rychlosti 185 km/h a sprint 0 – 100 km/h zvládal za 9 sekund. Jeho prodej začal v lednu 1978. V létě 1978 byla v Trollhättanu zahájena vý-

roba nového prodlouženého typu Saab 900, zatímco *devadesátdevítka* s karosériemi tudor a sedan se nadále vyráběla ve švédském závodě Ärlöv a ve finském Uusikaupunki. V sezoně 1980 vznikla poslední série dvoudveřových vozů 99 Turbo; od léta 1982 se nabídka zúžila na tudor Saab 99 GL, na jaře 1984 po něm převzal štafetu Saab 90 s modernizovanou dvoudveřovou karosérií, jejíž zadní partie pocházela z typu 900. Byl dlouhý 4,58 m a poháněl jej motor 2,0 l/100 k (74 kW) spojený s pětistupňovou převodovkou. Do roku 1987 bylo vyrobeno celkem 614 tisíc automobilů Saab této řady, z toho přes 25 tisíc typu Saab 90. ■